

po svjedočanstvu samog Aristotela, tj. u petom poglavlju prve knjige *Fizike*: »Parmenid je, naime, kao počela postavio hladno i toplo.« To objašnjava u petom poglavlju <prve knjige> *Mudrosti*: »Smatrajući da postoji jedno – prema razumu – a mnogo – prema osjetilu, opet postavlja dva počela: toplo i hladno, kao da kaže vatru i zemlju.« Ako je istinito da je to Parmenid postavio i da je to Aristotel znao, zašto ga u dva duga poglavlja napada kao onoga koji tvrdi da su sva bića jedno; onaj tko kaže da je zemlja <počelo>, tko kaže da je to ono hladno, toplo, vatra, ne govori uistinu o jednoj stvari, nego o četiri. I onaj koji je rekao u prvom poglavlju prve knjige *O elementima*³⁹: »Kažu da ništa od bića ne nastaje, niti propada«, znao je da su poznavali više bića, a odmah iza toga dodaje da su to bili Parmenid i Melis. Tko, dakle, tvrdi i propovijeda da ima više bića, ne pobija se ispravno da je rekao da je sve jedno. Osim toga: »Premda drugo kažu ispravno, ne treba držati da oni to kažu na fizički način; a da su neka od bića nenastala i potpuno nepokretna, više pripada jednom drugom i prvotnijem, a ne fizičkom motrenju.« Ako, dakle, ovdje priznaje da su drugo ispravno rekli, zašto u prvoj knjizi *Fizike* predbacuje Melisu da mu je govor φορτικόν⁴⁰, drzak; i Parmenidu da τοῦτο οὐπω ἐώρα⁴¹, »to još nije uočio«, što, naime? τὸ εἶναι ἕτερον τῷ λευκῷ καὶ ᾧ ὑπάρχει. »Drugi je bitak onom bijelom, a drugi onome kome bijelo pripada«. ⁴² Kao da bi to bila tajna nad tajnama; a onaj koji je spoznao Jedno, počelo, nepokretno, najviše od svih stvari i najudaljenije od osjetilne spoznaje, taj isti ne bi mogao uočiti ono što mu je pred očima, ono bijelo i tijelo koje je u osnovi bijelom, pa bi Parmenidov um očito bio slab u toj stva-

³⁹ Ono što Petrić zove knjigom *O elementima* je u stvari knjiga *De caelo*

⁴⁰ Usp. ARIST. Ph. 185a.10–12: μᾶλλον δ' ὁ Μελίσσου φορτικός καὶ οὐκ ἔχων ἀπορίαν, ἀλλ' ἑνὸς ἀτόπου δοθέντος τὰ ἄλλα συμβαίνει τοῦτο δὲ οὐδὲν χαλεπόν.

⁴¹ Usp. ARIST. Ph. 186a.32: οὐπω συνεώρα.

⁴² Usp. ARIST. Ph.186a.31: τῷ εἶναι ἕτερον τὸ λευκὸν καὶ ᾧ ὑπάρχει.